

LA VETLLA PASQUAL

Una catequesi del misteri del Crist

Conferència pronunciada per fra Lluís Solà
Poblet, 15 abril 2006

Introducció

«Avui — diu un autor antic — hi ha un gran silenci a la terra; un gran silenci i solitud. Un gran silenci, perquè el rei dorm. La terra s'ha esgarriat i ha restat immòbil, perquè Déu s'ha adormit en la carn i ha ressuscitat els qui dormien feia segles. Déu ha mort en la carn, i ha desvetllat els de l'abisme» (*Homilia antiga sobre el Dissabte Sant*. Litúrgia de les Hores, II, 457). Aquest silenci ple d'expectació, ple d'esperança del dissabte sant, ens acompanya en l'itinerari que us proposo a través de l'estructura i dels textos de la gran celebració d'aquesta nit, la Vigília Pasqual, que sant Agustí anomenava «la mare de totes les santes vigílies» (*Sermó 219*). Us proposo un camí a través dels elements litúrgics que, aquesta nit, seran el centre de la nostra celebració, de la nostra lloança, de la nostra confessió del Crist Ressuscitat. Un camí, un itinerari. Com per als israelites trets de la servitud d'Egipte, la Pasqua és sobretot una invitació, una crida a posar-se en camí.

La Vigília Pasqual tal com ens l'ha retornada la reforma litúrgica (1970) feta després del Concili Vaticà II — la Setmana Santa ja havia estat objecte d'una reforma important els anys 1951 (Vetlla Pasqual) i 1955 (la resta) sota el pontificat de Pius XII — presenta tres parts clarament diferenciades, si bé formant un tot, com a etapes d'un mateix camí.

En primer lloc, tenim la litúrgia de la paraula, en forma de llarga vigília de lectures — set de l'Antic Testament i dues del Nou Testament —, entre les quals intercalem salms i càntics, una litúrgia que culmina amb la proclamació de l'evangeli de la Resurrecció. Es tracta de la part més antiga de la Vetlla, a la qual s'afegí molt aviat la litúrgia baptismal. En la praxi de l'església antiga, després del temps de catecumenat i de la preparació catequètica més intensa durant la Quaresma prèvia al baptisme, aquesta Nit Santa eren batejats els catecúmens, admesos per primera vegada a l'Eucaristia. Per això, en la tercera part de la Vetlla retrobarem la litúrgia de l'Eucaristia tal com la celebrem habitualment.

Aquests tres moments: litúrgia de la paraula, litúrgia baptismal i litúrgia de l'Eucaristia, van precedits d'un solemne lucernari o litúrgia de la llum, introduït en el segle IV.

1. El lucernari

Es tracta d'una pràctica litúrgica que deriva segurament del costum jueu de solemnitzar l'encesa de les llànties, sobretot la nit del divendres al dissabte. De fet, sabem que al segle IV aquesta pràctica era usual en la litúrgia de l'església de Jerusalem, i a partir d'ací es deuria introduir en la litúrgia d'altres llocs. Les esglésies orientals han conservat la pràctica del lucernari, que té lloc a l'inici de l'ofici del vespre.

La litúrgia romana actual conserva només dos lucernaris. El de la festa de la Presentació del Senyor (la Candelera), el dia 2 de febrer, en què iniciem la celebració de l'Eucaristia amb una processó lluminosa que simbolitza el nostre desig de sortir a l'encontre del Crist, l'espòs que arriba i que amb la seva veu ens desvetlla del son de la mort (cf. Mt 25, 1-13). I el lucernari solemne de la Vigília Pasqual, amb el qual iniciarem aquesta nit la nostra vetlla.

El lucernari de la Vetlla Pasqual es caracteritza sobretot per la importància donada al ciri pasqual, que representa per a nosaltres, quasi com un sagrament — el sagrament és una realitat visible que expressa una realitat invisible —, el Crist, el Crist ressuscitat, llum i alegria per al món. Recordem els signes de veneració amb què l'envoltem aquest ciri: és portat pel diaca, com l'evangelari; és objecte d'uns ritus especials de preparació per part del celebrant, que hi marca amb un estilet una creu, les lletres Alfa i Omega (al cim i als peus de la creu) i la xifra de l'any civil en curs (en els quatre angles delimitats per la creu), i finalment, hi enganxa cinc grans d'encens, símbol de les cinc ferides del Crist, de les cinc fonts de la nostra vida i de la nostra salvació, que brollen de la seva Creu gloriosa, transfigurada ja de resurrecció. Així, simbòlicament i visualment, davant els nostres ulls, el Crist ressuscitat esdevé la llum i el centre del cosmos i de la història, l'Alfa i l'Omega, en el moment de ser encès amb el foc nou que, abans, el celebrant ha beneït. El ciri, encara, és presentat tres vegades als fidels pel diaca amb la invitació: «La llum de Crist». I, finalment, és encensat per ell mateix i elogiat amb el llarg i preciós pregó pasqual, un dels pocs textos poètics no escripturístics que ha conservat la litúrgia romana — que es distingeix de les altres litúrgies precisament per la seva sobrietat — i que canta el misteri de la redempció, el misteri pasqual del Crist, expressat en els signes humils de la cera i del foc. Aquest text preciós, i que podria servir ell sol per a una altra meditació, ha estat atribuït a vegades a sant Agustí, altres a sant Ambrós, però prové molt probablement de la litúrgia gal·licana (s. VII).

El foc, un dels grans símbols d'aquesta Nit Santa. El foc expressa la realitat inaccessible i transcendent de Déu — el foc no es pot tocar, perquè crema — i, alhora, expressa la seva presència amorosa enmig nostre, la seva providència: el foc escalfa, és font d'energia, il·lumina i alegre amb la seva vivor. Recordem només un parell de textos de la Sagrada Escripura, tots ells relacionats amb la Pasqua jueva, amb l'èxode o sortida d'Egipte.

— [Llegir Ex 3, 1-6]

El foc, doncs, en el ciri que encenem aquesta nit, ens és signe i sagrament del Déu transcendent, del Déu sant, del Déu que no es deixa tocar ni manipular, però alhora i ben misteriosament, del Déu que es fa present en la història concreta del seu poble, també en la nostra, per tal de fer-li experimentar la seva salvació.

— Un altre text: [Llegir Ex 13, 21-22]

El Crist ens precedeix aquesta nit, en forma de columna de foc (el ciri pasqual) en el nostre èxode, en el nostre camí que va de la fosca cap a la llum. Recordeu tot el simbolisme de les candeles que es van encenent amb la flama del ciri pasqual i que van il·luminant la nit de la nau de l'església. [Aquest simbolisme del poble que fa camí precedit pel Crist cap a la Pasqua seria més evident si a Poblet féssim una autèntica processó d'entrada tal com prescriu el missal: el

diaca, portant el ciri, i precedit pel turiferari, que amb el fum de l'encens ens evocaria aquella altra columna de núvol del text de l'Èxode, signe també de la presència amorosa i protectora de Déu, camina tenebra endins de l'església seguit de tot el poble que avança amb els seus llumeners encesos.]

2. La litúrgia de la paraula

Aquesta nit no és una nit com les altres. Per això vetllem, perquè aquesta nit Déu passa per alliberar-nos de l'Egipte del pecat i de la mort. Per això llegim i meditem lectures de la Bíblia tot cantant salms i càntics. Em proposo, resseguint les lectures que ens seran proclamades aquesta nit, dibuixar-vos els grans trets del nostre itinerari pasqual.

1. Comencem pel començament. Per la primera pàgina de la Bíblia: Gn 1, 1-2, 2. El relat de la Creació. El relat de la bonesa i de la bellesa de Déu, que ha pensat i ha creat un món bo, bell, ordenat (un cosmos), on l'home i la dona trobessin el seu sentit i la seva felicitat en la lloança. La resurrecció de Jesús, en tant que recapitulació de tota la història de la salvació, que té ací el seu començament, és el segell definitiu d'aquesta bellesa i bonesa divines. En Jesucrist, malgrat el pecat, malgrat el mal que distorsiona el projecte original del Creador, Déu diu: sí!, diu: amén! a l'obra de les seves mans. Entenem així la resurrecció de Jesús com una nova creació, com la "resituació" de la nostra realitat humana, i de la realitat del món de forma inseparable, en la dimensió del pla bondadós i bell de Déu. Noteu que ja el text mateix de Gènesi ens diu que l'horitzó de la realitat creada és la lloança i la resurrecció: «El setè dia, Déu havia acabat la seva obra. El dia setè, doncs, va reposar de tota l'obra que havia fet» (Gn 2, 2). El repòs, el sàbat, és el nom d'aquest horitzó de santedat i de lloança al qual l'home, juntament amb tota la realitat creada, és cridat des del començament. I això troba la seva plenitud definitiva en la resurrecció del Crist, en la seva entrada al sàbat de la glòria de Déu, principi i anticipació del nostre sàbat.

2. La segona lectura (Gn 22, 1-13. 15-18), tots la recordeu prou bé, ens presenta la història inquietant del sacrifici d'Isaac, un text certament molt difícil per a la nostra mentalitat i que, aparentment, sembla contradir la presentació del Déu bo i bell, que tot ho ha fet bo i bell, i que ha creat l'home i la dona a la seva imatge i semblança, que ens ha presentat la 1 lectura. Es diu que aquest text té la finalitat de desautoritzar entre els israelites els sacrificis humans. No ho nego. Però llegit amb profunditat, i en el context pasqual d'avui, crec que té un significat més important. Vegem-ho: Abraham és un símbol del poble d'Israel, un poble que neix com a tal de la crida que Déu li adreça de posar-se en camí. Israel és, sobretot, un poble que camina, i tot caminant, viu de la fe, confiat en la promesa del Déu bo i bell que se li ha revelat donant-li el camí de la seva paraula en la Llei del Sinaí. Isaac és per a Abraham el fill de la promesa, és la promesa de Déu feta carn de la seva carn. Ara Déu li demana la cosa absurda de sacrificar el fill de la promesa. Per què? Jo crec que aquest text, que llegim aquesta nit, vol dir-nos que Israel pertany totalment a Déu: tot el que té, la vida, el sentit, la identitat, la crida, prové de Déu i pertany a Déu. I és així com Israel ho va entendre, ja que d'ací en surt la llei que obliga al rescat del primer fill. Abraham, Isaac, Israel... aquest poble som nosaltres. El poble que Déu s'ha fet seu mitjançant la Pasqua de nostre Senyor Jesucrist. Isaac preguntava al seu pare: «I l'anyell per a l'holocaust, on és?». L'anyell és Jesús, el Fill estimat, que

Déu ha fet pecat per tal d'alliberar-nos del pecat i de la mort (cf. 2Co 5, 21). Per això els sants pares, en Isaac portant-se la llenya tot pujant la muntanya de Morià, hi han vist una imatge de Jesús portant-se la creu camí del Calvari, i preguntant també al seu Pare en el silenci del seu cor: «Pare, i l'anyell, on és?». Sabem que la resposta del Pare és la glòria, l'esclat i la llum del dia de Pasqua, però passant per Getsemaní i per la Creu, «perquè Jesucrist, tot i que era el fill, aprengué en els sofriments què és obeir» (He 5, 8). Per això llegim, al cor d'aquesta nit santa d'alliberament, en què Déu passa per les nostres vides, aquest text teològicament tan fort.

3. De la tercera lectura (Ex 14, 15-15, 1a), el pas del Mar Roig, voldria fixar-me en l'anomenat "càntic de Moisès" que la litúrgia ens proposa de cantar també a nosaltres, unint la nostra veu a la de la germana de Moisès, la profetessa Maria, juntament amb tot el poble alliberat del caos de l'Egipte, renascut de les entranyes de l'aigua, com en una nova creació de Déu. El càntic acaba així: «Fes-lo entrar [el poble] a la muntanya; implanta'l, Senyor, a la teva heretat, al lloc que has preparat per a residir-hi, al santuari que han bastit les teves mans» (Ex 15, 17). L'horitzó d'aquesta nova creació, és, un cop més, el sàbat, el Temple, el santuari, el lloc sant, el culte i la lloança de Déu, com veiem ja a Gn 1. Ací és on estem cridats, ací és on ens porta la nova Pasqua del Crist que ens fa renéixer de les aigües del baptisme i ens fa poble seu, poble de sacerdots i de profetes, poble reial, per a cantar les seves lloances. Això ho expressa molt bé un dels salms pasquals, el 114 (113), que canta: «Quan els fills d'Israel sortiren d'Egipte, la casa de Jacob, d'aquell poble estranger, la terra de Judà fou el seu santuari, el país d'Israel, la seva heretat» (vv. 1-2).

4. La quarta lectura ens proposa un canvi de registre important. Passem de llegir el Pentateuc (Gènesi, Èxode...), la primera part i la més important de la Bíblia, a llegir la segona part, els Profetes, que la tradició d'Israel entén com un comentari, com una actualització de la primera part, de la Torà o Pentateuc. El fragment d'Isaïes (54, 5-14) que hi llegim, canta l'amor esponsal de Déu, el Senyor, que estima el seu poble, que ens estima a cadascun de nosaltres amb un amor etern, introntollable, per sempre. Tingueu present que tots aquests textos han estat repensats i rellegits pel poble d'Israel durant el seu amarg exili a Babilònia. Des del pregon de la nit de l'exili, aquest cant a la fidelitat i a l'amor de Déu té una gran força, i com per a Jesús, omple d'esperança i de llum el misteri dolorós de la Creu, i en fa misteri de Pasqua, misteri de glòria. Aquesta lectura la completem amb el cant del salm 30 (29), que és un cant al Déu que salva de la mort, al Déu que transforma tot dolor en el goig de la vida per sempre: «Senyor, Déu meu, vaig cridar auxili i em vas guarir. Senyor, m'has arrencat de la terra dels morts; quan ja m'hi enfonsava, m'has tornat a la vida. Canteu al Senyor, els qui l'estimeu, enaltiu-lo recordant que ell és sant. El seu rigor dura un instant; el seu favor, tota la vida. Cap al tard tot eren plors, l'endemà són crits de joia. Has mudat en danses els meus planys, m'has tret el dol i m'has vestit de festa. Per això el meu cor et cantarà; no callaré. Senyor, Déu meu, et lloaré per sempre» (Sl 30, 3-6. 12-13).

5. La cinquena lectura, encara d'Isaïes (55, 1-11), ens convida a convertir-nos, a girar-nos cap al Déu que salva, el qui ens dona, en Jesucrist ressuscitat, el menjar i la beguda veritables. També ens convida a ser testimonis de la salvació del nostre Déu, d'aquest Déu que ens allibera i ens dona nova vida en el Crist

ressuscitat, davant els altres pobles: «També tu, Israel, cridaràs una nació que no coneixies, i ells, que no et coneixien, vindran corrents. Vindran per mi, el Senyor, el teu Déu, pel Sant d'Israel que t'ha honorat.» (Is 55, 5). Aquesta és, segons la Bíblia, i és un tema molt estimat dels profetes, la missió del poble d'Israel com a tal, com a poble rescatat pel Senyor, com a poble consagrat a ell: ser el testimoni i el sagrament davant els altres pobles de la salvació de Déu. Aquesta és també la nostra missió, com a poble de batejats en Crist Jesús, el Ressuscitat.

6. La sisena lectura ens porta al llibre de Baruc. Un text preciós que evoca, de forma poètica, el do de la Llei, de la Torà, per part de Déu al seu poble. En aquesta Llei hi ha amagats tots els camins i els tresors de la saviesa, els camins i els tresors que poden fer-nos autènticament feliços. Els tresors de la saviesa s'amaguen per a nosaltres en la Creu, i Déu els fa brollar abundosos del costat traspassat del seu Fill crucificat. És aquella saviesa que canta Pau (1Co 1, 23-25), el Crist crucificat, niciesa per als pagans i escàndol per als jueus, però per als qui creiem en ell, poder i saviesa de Déu.

7. La darrera lectura de l'Antic Testament, del profeta Ezequiel (36, 16-17a. 18-21), ens situa, d'alguna manera, al llindar del Nou. Ens parla d'aquella Llei escrita en els nostres cors, de la nova aliança, que per a nosaltres es concreta en el misteri pasqual de nostre Senyor Jesucrist: «Posaré dins vostre el meu Esperit i faré que seguiu els meus decrets, que compliu i observeu les meves decisions» (Ez 36, 27). Aquest text ens parla també de l'absoluta gratuïtat del do de la salvació. Per Jesús, Déu Pare fa arribar fins a nosaltres el do de la seva salvació perquè vol, no perquè ho hàgim merescut.

8. El fragment de la carta als Romans (6, 3-11) proclama l'anunci pasqual en clau baptismal. No podíem esperar altra cosa. Amb els catecúmens hem fet aquest llarg camí de preparació a través del "desert" de la Sagrada Escripura, meditant la Paraula de Déu, el do de la seva Llei, el do de totes les coses belles i bones que ha fet per nosaltres. La Pasqua del Crist, la Terra Promesa on som a punt d'entrar, en virtut del sagrament del Baptisme, afecta tota la nostra vida, i ens empelta, ens planta en el seu misteri de mort i de resurrecció, tot invitant-nos, com als israelites en sortir de les aigües del Mar Roig, a emprendre una nova vida, una vida de ressuscitats, la pròpia dels qui han estat arrencats de l'Egipte del pecat i de la mort.

Després d'aquesta lectura, la nostra Vetilla arriba a un dels seus moments més solemnes i emotius: la represa de l'Al·leluia pasqual després del llarg dejuni quaresmal. L'abat l'entonarà tres vegades, pujant cada vegada el to de la melodia, una melodia que ja es cantava en el segle VI.

9. La proclamació solemne de l'evangeli de la Resurrecció clou, aquesta Nit Santa, el nostre pelegrinatge per la Paraula de Déu, per la seva paraula escrita, aquesta paraula que l'Esperit Sant actualitza per a nosaltres. Enguany proclamarem l'evangeli segons sant Marc.

— [Llegir Mc 16, 1-8]

Un evangeli que ens situa a l'endemà del dissabte. ¿Recordeu quan hem parlat de la Creació i del seu horitzó sabàtic, del seu horitzó de glòria i de lloança? L'endemà del dissabte és el diumenge, per als jueus el primer dia de la setmana. El dia vuitè i alhora el primer. El dia d'un nou començament, d'una nova creació,

una creació que, ara sí, se situa definitivament en la perspectiva del dissabte i de la glòria: «No us espanteu. Vosaltres busqueu Jesús de Natzaret, el crucificat: ha ressuscitat, no és aquí. Mireu el lloc on l’havien posat.» (Mc 16, 6). La resurrecció és sobretot la irrupció del món nou, del Regne de Déu, en virtut de la Pasqua de Jesús, en el nostre món, en la nostra història. Per això el missatger celestial d’aquesta bona nova, d’aquest evangeli, és, potser, segons Marc, aquell jove que, en el moment de l’arrest de Jesús, va fugir corrents, tot nu, com si li cremés per dintre ja la joia esclatant de la Resurrecció (cf. Mc 14, 51). El relat de la Resurrecció segons Marc té un final una mica decebedor, que el nostre leccionari omet: «Elles [les dones] sortiren del sepulcre i van fugir, plenes d’esglai i tremoloses; i no digueren res a ningú, perquè tenien por» (Mc 16, 8). Ací, acaba, de fet, l’evangeli de Marc. És un final per a reflexionar. Jo diria que l’evangeli de Marc vol dir-nos, amb aquest final, que el misteri de la Resurrecció és, per a nosaltres, una invitació a recomençar sempre, cada dia, el nostre camí de deixebles de Jesús enmig de les dificultats i de l’opacitat de la vida quotidiana: «Però ara aneu a dir als seus deixebles i a Pere: — Ell va davant vostre a Galilea; allà el veureu, tal com us va dir» (Mc 16, 7). Com per als jueus, també per a nosaltres, la Pasqua és sobretot una crida a posar-nos en camí tot posant en obra la nostra confiança, la nostra fe, la nostra fidelitat en el Déu capaç de salvar de la mort. En tot cas, el goig de la Pasqua no és un goig frívol ni de grans esclats, és un goig quiet, que molt sovint cal saber pouar ben endins del dolor de la Creu. Ens hi acompanya Jesús, el qui amb la seva creu ha travessat totes les cavernes del nostre dolor, de la nostra angoixa i de la nostra por, omplint-les de llum i d’esperança. Recordeu l’èxode d’Israel: el càntic nou de la Pasqua jueva (Ex 15, 1-21) neix misteriosament de l’entranya del misteri terrible de la mort. També del sepulcre de Jesús, el lloc de la mort, brolla aquesta Nit Santa, esdevinguda Dia, la glòria de la Resurrecció.

3. La litúrgia baptismal

La litúrgia baptismal es troba, certament, al cor de la celebració de la Vetlla Pasqual, sembla que ja a partir del segle III, i posa en escena un altre dels grans símbols d’aquesta nit, l’aigua, de la qual ja ens han parlat també les lectures del pas del Mar Roig, d’Isaïes, d’Ezequiel, de Pau als Romans. El Missal preveu dos ritus per a aquesta part de la Vetlla. En cas que s’hagin de beneir les fonts baptismals i/o de batejar algun catecumen, adult o infant, el celebrant recita una llarga i densa pregària, en el transcurs de la qual introdueix tres vegades el ciri pasqual encès dins l’aigua, a la pica (fonts) baptismal o en un atuell apropiat. L’aigua, fecundada per l’Esperit Sant, esdevindrà així el sagrament del Ressuscitat, capaç d’engendrar el nou batejat a la seva vida nova. La imatge és fins i tot sexualment molt forta (simbòlicament, és clar): la pica baptismal és com el si virginal que s’obre per rebre el vigor regenerador del Crist a través del ciri pasqual. A Poblet procedim a la benedicció senzilla de l’aigua, amb la qual serem aspergits, després de renovar les promeses del baptisme, en record d’aquell moment en què, regenerats a la vida nova en Crist, ens vàrem comprometre a seguir-lo, nosaltres o uns altres en nom nostre. En un o altre ritu trobem units els dos símbols, el de la llum i el de l’aigua: durant la renovació de les promeses i l’aspersió tindrem els ciris encesos a la mà amb la llum del ciri

pasqual que els acòlits ens faran arribar. Pel baptisme som arrencats de les tenebres i incorporats al Regne de la Llum, som fets fills de la Llum i fills del dia.

Aquest moment revestia una solemnitat i emotivitat molt grans en les comunitats on els catecúmens eren admesos per primera vegada com a membres de ple dret, pel baptisme, la confirmació i l'Eucaristia, que s'administraven formant un tot, com a sacraments de la iniciació cristiana que són, i encara és així en el ritual del baptisme d'adults. Els catecúmens eren acompanyats solemnement — aviat amb el cant de les lletanies dels sants — al baptisteri, situat normalment fora de l'església. Allà tenia lloc l'administració del Baptisme i la unció amb el crisma (Confirmació), i acte seguit, enmig de cants, eren retornats, vestits de blanc, cap a l'església per a participar per primera vegada de l'Eucaristia.

[Val la pena que ens aturem un breu moment en la pregària de benedicció de l'aigua que, aquesta nit, el P. Abat pronunciarà.

— Llegir p. 353 del Missal Festiu]

4. Litúrgia de l'Eucaristia

Segueix exactament l'esquema normal de qualsevol eucaristia, perquè aquesta és precisament l'Eucaristia, en majúscula. El dijous sant commemorem la Cena del Senyor i la institució de l'Eucaristia, però tota la vida sacramental de l'Església troba la seva font i el seu origen en aquesta Eucaristia pasqual de la Nit Santa, entorn de la qual giren totes les altres celebracions de l'any. Això és molt important. Per això aquesta nit és diferent de totes les altres nits, perquè el Senyor passa per les nostres vides per alliberar-nos de tota mena de mort, de la por, de la tristesa, de l'enveja... i aquest pas de resurrecció i d'alliberament ens compromet a una vida nova, a encarnar, en tant que possible i comptant amb l'ajut de la seva gràcia, els compromisos baptismals que hem renovat. Per això em sembla bo cloure les meves paraules amb l'antífona de comunió de la Vetlla Pasqual, manllevades de sant Pau: «Crist, el nostre anyell pasqual ha estat immolat. Prenguem el pa nou de la Pasqua, el pa de la sinceritat i de la veritat, al·leluia, al·leluia» (1Co 5, 7-8). O bé, prenent literalment el text de l'apòstol, molt més expressiu: «Netegeu-vos bé del llevat vell i sigueu una pasta nova, vosaltres que no teniu llevat. Perquè Crist, el nostre anyell pasqual, ha estat immolat. Per això, celebrem la Pasqua, vivint no amb el vell llevat de la dolenteria i la malícia, sinó amb els pans sense llevat de la sinceritat i la veritat.» El misteri pasqual, misteri del Crist, misteri de l'Església, misteri de l'home nou, ens compromet a viure a fons l'ètica de l'evangeli, l'ètica de la sinceritat i de la veritat.

Arribats al final del trajecte, i contemplant el Crist ressuscitat, l'Anyell immolat i vencedor, veiem en ell la recapitulació i l'acompliment ple del llarg trajecte de la salvació, del llarg camí de Déu amb nosaltres, que les lectures d'avui, en forma de catequesi baptismal, ens han fet meditar des de la primera pàgina del Gènesi fins al llindar d'una tomba buida. En Jesucrist, certament, el misteri pasqual s'ha esdevingut ja plenament. En nosaltres, tan sols en forma de llavor, en forma de començament, en forma de crida a seguir Jesús, el Ressuscitat, i a posar en pràctica el seu programa de felicitat, les Benaurances.